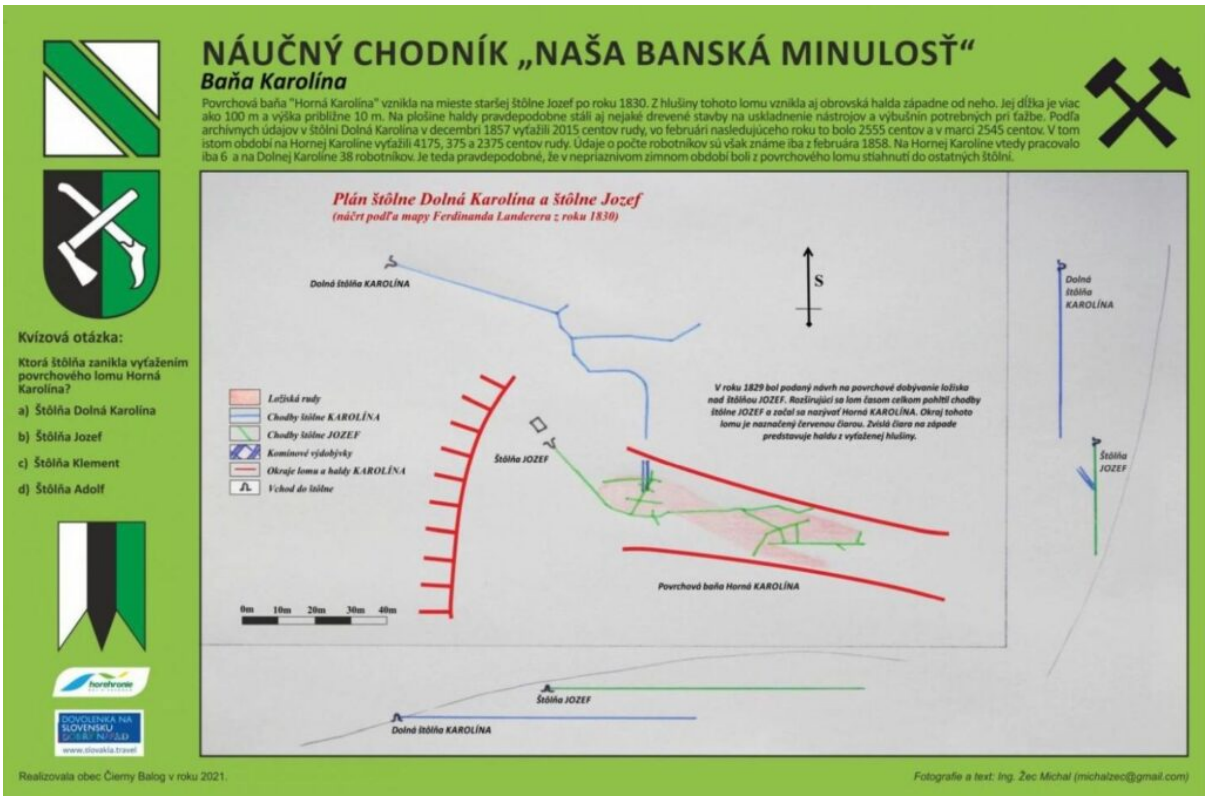
Náučný chodník Naša banská minulosť

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Brezno
Geomorfologické jednotky:	Veporské vrchy
Geologická jednotka:	veporské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Čierny Balog, obch. dom
Východisko:	Čierny Balog, pošta na začiatku odbočky Drevárskej ul. z Hlavnej ul. (neďaleko zastávky Čiernohronskej železnice)
Trasa:	Čierny Balog: Hlavná ul. (pošta) – Drevárska ul. – pamätník SNP – svahmi severovýchodne nad obcou (štôlňa a povrchová baňa Adolf) – ul. Jergov – Hlavná ul. (pošta)
Dĺžka, prevýšenie:	3,6 km, prevýšenie 140 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: historické, banícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2021

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave, no značenie trasy a miestami jej stav sú nevyhovujúce (2022).

Textový sprievodca: nie je; na stránke obce sú voľne dostupné obrázky informačných panelov > .PDF

Kontakt: Obecný úrad Čierny Balog, Závodie 2/2, 976 52 Čierny Balog, tel. 048 / 6304 310

Upozornenie: Úsek trasy náučného chodníka mimo asfaltovej cesty je nedostatočne značený, miestami je nezreteľný či zarastený alebo poškodený ťažbou dreva (2022).

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie v obmedzenej miere.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Čierny Balog. Obec južne od Brezna v severnej časti Veporských vrchov v dolinách Čierneho Hrona, zľava ústiaceho do Hrona, a jeho prítokov. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1607. Územie sa začalo intenzívnejšie osídľovať počas valaskej kolonizácie v 15. storočí. Najstaršou z 13 osád, ktoré v roku 1920 vytvorili obec, je Krám – základňa drevorubačov založená okolo roku 1563 –, ako druhá najstaršia sa v roku 1615 spomína osada Jergov. Okrem ťažby dreva pre potreby baní a hút a jeho splavovania sa obyvatelia zaoberali uhliarstvom, roľníctvom a chovom dobytka a oviec, v 18. – 19. storočí tu ťažili železnú rudu. V roku 1908 začala výstavba úzkorozchodnej (760 mm) lesnej železnice vedúcej v údolí Čierneho Hrona z Hronca na Čierny Balog až po osadu Dobroč (viac v hesle Čiernohronská železnica) a v roku 1938 stavba štátnej cesty vedúcej obcou a Veporskými vrchmi k juhu cez sedlo Tlstý Javor (1 025 m n. m.) a Hriňovú do Kriváňa. V obci prebiehali v druhej svetovej vojne počas oslobodzovania ťažké boje so silnou angažovanosťou miestneho obyvateľstva včítane obetí. V obci – ako jedinej na Slovensku – sú dve samostatné rímskokatolícke farnosti s dvoma kostolmi v osadách Balog (kostol Panny Márie Nanebovzatej, klasicistická stavba z roku 1804 na mieste dreveného kostola z roku 1753) a Dobroč (kostol Premenenia Pána z roku 1936). K známym rodákom patrí **Jozef Dekret Matejovie** (Dobroč 1774 – Banská Bystrica 1841), významný lesník a priekopník v umelej obnove lesov (viac > Náučný chodník v Michalovej alebo Lesnícky náučný chodník J. D. Matejovie), a **Ladislav Ťažký** (Čierny Balog 1924 – Bratislava 2011), prozaik, publicista, dramatik a scenárista. V obci sa zachovali domy pôvodnej ľudovej architektúry. V súčasnosti je významným strediskom turistického ruchu.

Lesnícky skanzen Vydrovo, **Čiernohronská železnica**, **Múzeum Čiernohronskej železnice** > Náučný chodník Čierny Balog – Vydrovo

Národná prírodná rezervácia Dobročský prales. Chránené územie v strede Veporských vrchov medzi Sihlou a Čiernym Balogom, resp. jeho osadou Dobroč – jedno z najstarších na Slovensku. Vyhlásená bola v roku 1913 v hornej časti doliny Brôtovo na severozápadných svahoch vrchu Geravka (1 005 m n. m.) a chráni prales biotopu bukových a jedľovo-bukových kvetnatých lesov vo výškach 730 – 1 005 m n. m. vyznačujúci sa rozmanitými, veľmi premenlivými formami štruktúry, čo umožňuje sledovať celý vývojový cyklus pralesa od vzniku náletu až do zániku prestarnutých jedincov, ktorý trvá 400 rokov. Predstavuje vzácnu zachovalú ukážku všetkých vývojových štádií a fáz karpatského zmiešaného lesa, v ktorom tu okrem dominujúcich buka s jedľou má väčšie zastúpenie smrek a menšie

javor horský, jaseň štíhly, brest horský a javor mliečny. Najpozoruhodnejším stromom bola tzv. „veľká jedľa“ s obvodom kmeňa 690 cm, priemerom 193 cm, výškou 56 a vekom takmer 500 rokov, jedna z najmohutnejších v Európe, ktorú v koncom novembra 1964 zlomil vietor. Aktuálne najhrubšie jedle dosahujú priemer okolo 160 cm. Les v chránenom území je z minulosti lokálne ovplyvnený výstavbou ciest, ťažbou dreva, pravdepodobne aj zalesnením. Severozápadným okrajom rezervácie – dnom doliny Brôtovo – prechádza značkovaná turistická trasa, vlastné územie pralesa je prístupné výlučne odborným exkurziám so sprievodcom z OZ Lesy SR, š. p., Čierny Balog. Rezervácia je zároveň územím európskeho významu (je súčasťou sústavy Natura 2000).

Veporské vrchy. Horský geomorfologický celok na strednom Slovensku – najzápadnejšia časť Slovenského rudohoria – s trojuholníkovým pôdorysom približne medzi Medzibrodom, Hriňovou, Mýtnou, Tisovcom a Pohorelou susediaci na západe so Zvolenskou kotlinou a Poľanou, na juhovýchode so Stolickými vrchmi a Spišsko-gemerským krasom, resp. jeho podcelkom Muránskou planinou a na severe Horehronským podolím. V podstatnej časti ich geologickú stavbu tvoria kryštalické horniny, najmä paleozoické granity a granodiority, v severozápadnej časti sa vyskytujú i mezozoické vápence, dolomity a kremence, ako ostrovy sú zachované zvyšky neogénnych vulkanických pokrovov, najmä z andezitov a vulkanických brekcií (Hájna hora). Pohorie s prevažne hornatinovým reliéfom s hlbokými dolinami a výskytom starých zarovnaných povrchov je pomenované po výraznom stolovom vrchu Klenovský Vepor (1 338 m n. m.), ktorý predstavuje zvyšok andezitového lávového prúdu. Najvyšším vrchom je granitoidmi budovaná Fabova hoľa (1 439 m n. m.) vo východnej časti pohoria severne od Tisovca. Vodné toky prameniace v pohorí patria povodiam Hrona, Ipľa a Rimavy. Pohorie je zväčša porastené prevažne bukovými a smrekovými lesmi s výnimkou plochejších častí s rozptýleným osídlením v južnej časti (Hriňová, Detvianska Huta, Sihla, Lom nad Rimavicou) či na severe v doline stredného toku Čierneho Hrona (Čierny Balog) a Osrblianky, kde sa vyskytujú rozsiahle lúky a pasienky.

Názvy informačných panelov

1. Situačný plán baní nad Čiernym Balogom
2. Najvýznamnejšie banské mestá
3. Banské mestá a obce Slovenska
4. Baňa Adolf
5. Minerály a rudy v bani na železo
6. Baňa Karolína
7. Život v opustených baniach
8. Štôlňa Klement

Informačné panely v teréne nie sú číslované.

Pomník SNP
NÁUČNÝ
CHODNÍK

